FiCom ry | Janne Hälinen
6.10.2026

FiComin lausunto pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädöksestä (U 54/2026 vp)

Talousvaliokunta on pyytänyt FiComilta lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä, joka koskee komission ehdotusta pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädökseksi (Cloud and AI Development Act, CADA; COM(2026) 502 final). FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää kunnioittavasti seuraavaa.

FiComin keskeiset viestit

- **EU:n pilvi- ja tekoälymarkkinoita on vahvistettava markkinaehtoisesti.** Sääntelyn tulee tukea investointeja, innovaatioita, kilpailua ja eurooppalaisten palveluntarjoajien skaalautumista ilman perusteettomia markkinoillepääsyn esteitä.
- **Velvoitteiden on oltava oikeasuhtaisia ja ennakoitavia.** CADA-ehdotuksen, valmisteilla olevan EUCS-sertifiointijärjestelmän ja kansallisten arviointikriteeristöjen suhde on sovitettava yhteen niin, ettei samaa vaatimustenmukaisuutta tarvitse osoittaa useaan kertaan.
- **Yksityisiin toimijoihin kohdistuva delegoitu toimivalta on rajattava tarkasti.** Sitovien velvoitteiden keskeisistä perusteista, kohderyhmästä ja sisällöstä tulee säätää asetuksessa itsessään.
- **Julkisten hankintojen kriteerien on oltava objektiivisia ja kilpailun kannalta oikeasuhtaisia.** Unionin lisäarvoa koskevien kriteerien tulee olla läpinäkyviä, käytännössä todennettavia eikä niiden soveltaminen saa muodostaa perusteettomia markkinoillepääsyn esteitä.
- **Datakeskusinvestointien toimintaedellytykset on turvattava.** Lupamenettelyjen tulee olla sujuvia ja ennakoitavia. Hiljaisen hyväksynnän poistamista ei tule asettaa ensisijaiseksi tavoitteeksi, jos oikeusturva voidaan varmistaa asianmukaisilla takeilla.

1. Sääntelyn tulee vahvistaa kilpailukykyä ja toimivia sisämarkkinoita

Asetusehdotuksen tavoite vahvistaa EU:n pilvi- ja tekoälyekosysteemiä sekä lisätä eurooppalaista laskentakapasiteettia on kannatettava. Yhteiset EU-tason vaatimukset voivat vähentää kansallisten vaatimusten pirstaleisuutta ja helpottaa palvelujen tarjoamista yli rajojen.

Tavoitteiden toteuttamisessa on samalla huolehdittava siitä, ettei sääntely tarpeettomasti rajoita kilpailua, palvelujen saatavuutta tai yritysten mahdollisuuksia päästä markkinoille ja kasvaa. Sääntelyn tulee tukea investointeja ja innovaatioita sekä muodostaa yrityksille ennakoitava toimintaympäristö.

Suomen neuvottelukannassa tulee painottaa markkinaehtoisuutta, avointa kilpailua ja ratkaisujen skaalautuvuutta. Sääntelyn tulee vahvistaa eurooppalaisten yritysten kasvua ja investointeja ilman perusteettomia markkinoillepääsyn esteitä.

2. Päällekkäiset arviointi- ja todentamisvelvoitteet on vältettävä

Valtioneuvoston linjaus on kannatettava: suvereniteettivaatimukset sisällytetään lainsäädäntöön, kyberturvallisuusasetuksen mukaiset sertifiointijärjestelmät rajataan teknisiin kysymyksiin ja muun sääntelyn nojalla jo sovellettavat vaatimukset ja tehdyt auditoinnit otetaan huomioon.

Ilman yhteensovittamista CADA-ehdotuksen varmuustasoista, valmisteilla olevasta EUCS-sertifiointijärjestelmästä ja kansallisista arviointikriteeristöistä voi muodostua osin päällekkäisiä arviointikerroksia. Päällekkäiset vaatimukset lisäisivät erityisesti pienten ja keskisuurten palveluntarjoajien kustannuksia ja voisivat vaikeuttaa niiden markkinoillepääsyä.

CADA-neuvotteluissa on varmistettava, että jo tuotettua vaatimustenmukaisuutta osoittavaa näyttöä voidaan hyödyntää eri järjestelmissä eikä samoja vaatimuksia tarvitse arvioida toistuvasti. Velvoitteiden hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset on arvioitava erityisesti pk-yritysten näkökulmasta.

3. Yksityisiin toimijoihin kohdistuva delegoitu toimivalta on rajattava

NIS2-direktiivin liitteessä I tarkoitetut yksityiset toimijat voisivat lähtökohtaisesti tehdä 29 artiklaa vastaavia arviointeja vapaaehtoisesti. Komissiolle annettaisiin kuitenkin valta säätää delegoidulla säädöksellä, milloin korkean kriittisyyden aloilla toimivalta yksityiseltä toimijalta vaadittaisiin vaikutusarviointi ja mitä riskienhallintatoimenpiteitä siltä edellytettäisiin.

Velvoitteen muuttuminen vapaaehtoisesta pakolliseksi voisi koskea laajaa joukkoa digitaalisen infrastruktuurin toimijoita ja aiheuttaa niille uusia hallinnollisia ja taloudellisia kustannuksia. Yritysten oikeusvarmuuden ja investointiympäristön ennakoitavuuden kannalta velvoitteen keskeisiä osia ei tule jättää myöhemmin annettavan delegoidun säädöksen varaan.

FiCom pitää tärkeänä, että yksityisten toimijoiden 31 artiklan mukainen osallistuminen säilyy lähtökohtaisesti vapaaehtoisena. Jos sitovia velvoitteita katsotaan tarpeellisiksi, niiden keskeisistä perusteista, kohderyhmästä ja sisällöstä tulee säätää asetuksessa itsessään.

4. Julkisten hankintojen kriteerien on oltava objektiivisia ja kilpailun kannalta oikeasuhtaisia

Asetusehdotuksen 32 artiklassa asetetaan eräitä rajoja unionin lisäarvoa koskevien kriteerien käytölle. Kriteerien on muun muassa liityttävä hankinnan kohteeseen, ne eivät saa antaa hankintayksikölle rajoittamatonta harkintavaltaa ja niiden tulee olla hankintapäätöksessä liitännäisiä eivätkä ratkaisevia.

Unionin lisäarvoa koskevien kriteerien käytännön sisältö jää kuitenkin osin väljäksi. Erityisesti tarjoajan vaikutus eurooppalaiseen pilvi- ja tekoälyekosysteemiin edellyttää selkeitä ja käytännössä todennettavia arviointiperusteita.

Unionin lisäarvoa koskevien kriteerien tulee olla objektiivisia, läpinäkyviä, oikeasuhtaisia ja käytännössä todennettavia. Niiden soveltaminen ei saa johtaa tarjoajien perusteettomaan erilaiseen kohteluun tai rajoittaa kilpailua suhteettomasti.

5. Datakeskusinvestointien edellytyksiä on parannettava sujuvilla lupamenettelyillä

Datakeskuskapasiteetin lisääminen edellyttää ennakoitavaa investointiympäristöä ja sujuvia lupamenettelyjä. Lupamenettelyjen nopeus ja ennakoitavuus vaikuttavat suoraan Suomen kilpailukykyyn datakeskusinvestointien sijoittumisessa.

Valtioneuvoston kannan mukaan hiljainen hyväksyntä olisi ensisijaisesti pyrittävä poistamaan asetusehdotuksesta tai jätettävä jäsenvaltioiden itsensä päätettäväksi. Kirjelmän oikeudellisessa arvioinnissa kuitenkin todetaan, ettei perustuslain 21 § sinänsä estä hiljaiseen hyväksyntään perustuvaa hallintomenettelyä, jos oikeusturvan vaatimukset huomioidaan asianmukaisesti.

Lupamenettelyjen sujuvoittamisesta ei tule luopua silloin, kun oikeusturva voidaan turvata menettelyyn sisällytettävillä takeilla. Suomen neuvottelutavoitteena tulisi olla nopeiden ja ennakoitavien lupamenettelyjen mahdollistaminen sekä riittävien oikeusturvatakeiden varmistaminen.

FiCom pitää tärkeänä, että Suomen neuvottelukannassa turvataan mahdollisuus sujuviin ja ennakoitaviin lupamenettelyihin. Hiljaisen hyväksynnän poistamista ei tule asettaa ensisijaiseksi tavoitteeksi, jos menettelyn oikeusturva voidaan varmistaa asianmukaisilla takeilla.

Lopuksi

FiCom pitää CADA-ehdotuksen yleisiä tavoitteita kannatettavina. Onnistunut sääntelykehys voi vahvistaa EU:n pilvi- ja tekoälymarkkinoita, parantaa investointiympäristön ennakoitavuutta ja tukea eurooppalaisten palveluntarjoajien kasvua.

Jatkovalmistelussa on erityisesti varmistettava sääntelyn markkinaehtoisuus, velvoitteiden oikeasuhtaisuus ja ennakoitavuus, julkisten hankintakriteerien

objektiivisuus ja oikeasuhtaisuus sekä pk-yritysten mahdollisuudet päästä markkinoille ja kasvaa. Päällekkäisiä vaatimustenmukaisuusprosesseja, perusteettomia markkinoillepääsyn esteitä ja kilpailua vääristäviä rakenteita on vältettävä.

Kunnioittavasti

FiCom ry

Janne Hälinen
juristi